

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок № 10, II. пов.
Конто пост. ш. 143.322
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЇЮ:
Місцю 5-00 год.
Чвертьріччю 15-00
Півріччю 30-00
Річно 60-00

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці і Заході,
Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 год., Німеччині 7-50 год.
Швейцарії 5 шв. фр., Чехословач-
чині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бель-
гарії 7-50 год., Австрії 7-50 год.,
Зніма адреса 1 год.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ОДИНОКУ В ПОЛЬЩІ

вибагливу угорську кухню,

урухомлену з днем 1-го вересня ц. р. і

шляхотні гатунки вин поручає

Ф=а ШТАДТМІЛЛЄРА

у Львові, Ринок 34.

Звертається увагу на спис потрав.

Знову до Берези Картуської.

З Волині вивезли 20 українців до концен-
траційного табору в Березі Картуській. І так з
Дубенщини вивезли Василя Тучака, магістра
прав, з Луцька — Олександра Куця, абсолювента
української гімназії, з луцького повіту — Дави-

мюка і Захара Дроздюка — оба селяни; з Рівен-
щини — Тараса Борівця, Евгена Серветника;
Геналія Янковича і Данилюка, з Костопільщини
— Олександра Кудру, Юрка Кудру і Гордія Баса.

З міжнародного летунського турніру.

Перевірка літаків.

ВАРШАВА, 29. 8. ПАТ. На мокотівському
летовищі розпочалася сьогодні передбачена
правилом перевірка ваги літаків, що бер-
уть участь у чаленджу. Вага літака без обслу-
ги, гірних матеріалів, рятуноків приладів, без
заярда, замінних частин, без багажу і засобів
поживи не може перевищати 560 кг. Напе-
ред важено літаки польської і чеської дружи-
ни і стверджено, що вага не перевищала при-
писаної ваги. Зате деякі німецькі літаки вика-

зали вагу вищу, наслідком чого німецькі лету-
ни мусили усунути з апаратів деякі частини, що
не є потрібні до лету.

ВАРШАВА, 30. 8. ПАТ. Сьогодні будуть
дальше важити апарати, згоджені до чален-
джу. Торкається це італійських літаків. Крім
того розпочнеться перегляд міжнародною су-
довою комісією та оцінка технічних прикмет
літаків. Досі не переглянено ще літаків італій-
ських.

Трактат порозуміння і співпраці.

Союз Латвії, Литви й Естонії.

РИГА, 30. 8. ПАТ. Вчора відбулася кілька
разів відкладана конференція представників
трьох балтійських держав, Латвії, Литви й Ес-
тонії при участі віце-мін, Ларетей, Мунтерса і
Урбшиса. Комунікат, виданий в дій справі,
стверджує, що у всіх справах досягнуто повне
порозуміння. Проект трактату вже парафова-
ний і буде представлений в найближчих днях
до апробати урядів трьох балтійських держав,
після чого буде устійнене місце і дата його
підписання. Трактат буде мати назву „Трак-
тат порозуміння і співпраці“. Він передбачує
скликування періодичних конференцій мініс-
трів заграничних справ, щоб узгоджувати вся-
кі справи в ділянці зовнішньої політики, які ма-

ють рівне значіння для всіх трьох країв. Не
торкається воно справ спеціальних, щодо я-
ких одна з тих держав може бути в особлив-
шому положенні. Трактат передбачує теж спів-
працю дипломатичних і консульських пред-
ставників, обов'язок інформувати себе взаїм-
но про міжнародні трактати, які можуть бути
заключені з третьою державою, та можливість
приступити до трактату інших країв. Конфе-
ренція виладить текст декларації, яка підкре-
пить духа порозуміння і приязни, що панує
між трьома балтійськими державами, та зобо-
в'язалися підпримати й підтримувати всі за-
соби відповідні до цієї мети.

Швайцарія голосуватиме проти прийняття ЛЛР. до Ліги Націй.

ЖЕНЕВА, 30. 8. ПАТ. З Берна повідомля-
ють, що швайцарський уряд найближчого тиж-
ня вирішить про своє становище до прийняття
ОСОР в членів Ліги Націй. Здогадуються, що
швайцарський уряд голосуватиме проти ОСОР.
„Трібуна де Женев“ повідомляє, що шеф політич-
ного департаменту Мотта, який заявлявся за

здержанням Швайцарії від голосування, тепер
настоює на тому, щоб Швайцарія голосувала
проти прийняття ОСОР. Щоденник пише, що по-
грози французької преси про переселення осід-
ку Ліги Націй з Женев до Відня викликали са-
ме протилежні наслідки.

Плебісцитовий трибунал для басейну Варк.

ЖЕНЕВА, 30. 8. ПАТ. Предсідник Ради Лі-
ги Націй призначив уже членів вищого плебіс-
цитового трибуналу для басейну Сари і 8 членів
окружних трибуналів згідно з рішенням Ради
Ліги Націй з дня 4. червня ц. р. Предсідником

вищого плебісцитового трибуналу є Італієць
Галлі, предсідник апеляційного суду в Генуї; по-
го заступником є ірландець Мереліс. Решта чле-
нів вищого й окружних трибуналів — це еспан-
ці, португальці, італійці, данці і латвійці.

Ірландське селянство борониться перед езекуціями.

ДЕВЛІН, 30. 8. ПАТ. В місцевості Кіль у
графстві Ватерфорд прийшло до сутички між
поліцією і зброєю селян числом 200 осіб з при-
воду займання худоби на залізній податки. В ча-
сі сутички впало багато революверових стрілів.

Між селянами багато є релігійних. Сутички пов-
торилися на залізничній станції, де мали паранта-
жувати зайняту худобу до вагонів. Багато осіб
арештовано.

ФУТРА

жіночі і чоловічі готові і до міри
по найнижчих фабричних цінах —
поручає

Фабрика футер „ХРОМ“.
Львів, Руска ч. 20. Телефон 71-83.
Городецька ч. 97. 53-29.

Д-р Михайло Яремчишин

бувший лікар шпиталю у Львові переніс
свою канцелярію з Делятина

до Дрогобича

І оранізує при вул. Бартомея 3/1. (вулиця, яка йде
від костела до укр. гімназії). 221 3-1

День у Варшаві.

Варшава, 28. серпня 1934.

„Варшавські журналісти і політики — каже
зараз після перших слів привітання сеніор Кю-
бу Парламентарних Справоздавців — діляться
на два табори: одні ходять з таємничими мінама
і влають, що щось знають, — інші не силкуються
цього робити і не цураються признаватися, що
не знають нічого“. Цей став у Польщі не новий
і тріває — скажімо — вже літ вісім. Але такої
повної дезорієнтації давно вже не було, і такого
квітязму, дарма, що вакаційний сезон ніби вже
скінчився. У соймовому будинку, що хоч втра-
тив своє питеме значіння, всеж був місцем схо-
дин людей, бодай пасивно зацікавлених у полі-
тичних справах, — мертва тишина. Сумно гла-
дить на нудьгуючого стражника у передсімку
перший президент Польщі Нарutowич, не встиг
оживити середньої авлі бист такого завжди мет-
кого Тадея Голувка, а у горішніх кулуарах як
кам'яних постаментів серед пустки царюють
„бивші люди“ — Тромпчинський, Ратай і Да-
шинський... Хто з журналістів зблудився у ці
мертвечі коридори, жаліє, що вийшли з моти
„березни“, які втишали би відлук голосів отука-
ючих заплітків...

А проте нібито внутрі двох найбільших пар-
ламентарних клубів — проурядового ББ а опо-
зиційного людовців — клекотить, десь хтось при-
готовляє нові рококо і нові „переорієнтації“.
Адже „Кур'єр Порання“ напевне з воздуха не
вхопив ідеї „курсу на ліво“ і не гатив би з такою
відвагою та впертістю в ультральозянській кон-
сервативі, як би пл. Радзівілла й Любомірський
мали той голос у „рішачого чинника“, що його
мали — в Несваскі. І хоча пл. Вижиновський від-
пекується всяких розломаних тенденцій і впе-
няють про єдність польського селянського (опо-
зиційного) руху, ніхто не повірить, щоб не мани-
ла їх мрія — вишаснувати „дегалло“, а апро-
батор „рішачого чинника“, обділених магнатів
і роздаровувати їх маєтки поміж ласих на землю
на сході і на державні дубенці західних поль-
ських хлопів-колоністів.

Ці ферментуючі настрої серед саянції і опсо-
ні не є мабуть вислідом цієї боротьби ідей, ані на-

Товари
благатні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський Найбільший вибр. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок Ч. 29.
278 171—180 Телефон 25-33.

вті персональних амбіцій. Вони родяться радше в атмосфері пересвідчення, що взагалі — делікатно кажучи — не є добре. Що в нинішньому стані пол'т. системи треба щось змінити; що краківська промова полк. Пристора про марш, про текціоналізм, наживу, про шантажування уряду всякими типами, що примавалися до режиму і надживають імені маршала, — що ті тострі слова вперед кількох місяців мають такий усе актуальний трагічний зміст, що годі над ними перейти до делового порядку. Жирардів, підписання „паршивої угоди“ у палаті одного санацияного сенатора, який нині волів правуватися ніж літи слідами Александра Леліцького і самогубством реабілітувати себе, — ця остання афера мабуть теж спонукує до невеселих рефлексій людей, які не втратили ще почуття самокритичності.

Але внутрішні відносини не є річчю найважливішою. Хто тільки має трошки політичного „носу“, той аж надто добре відчуває, що осередком усіх справ є міжнародна ситуація і що внутрішні відносини на багатьох ділянках тому такі важкі, бо вони не поладнаві згідно з вимогами закордонної політики (м. ін. польська національна політика, головю супроти українців). „Ситуація надзвичайно складна“ — кажуть „атавистичні“, але це бачать і звичайні смертники, що не мають доступу до джерел тайни. Над політичною атмосферою тягнеться все ще східний пил і натиск, який робить одноозгідно Франція і Світи, і загострена ситуація на Далекому Сході, і проблема дальшого розвитку польсько-німецьких взаємин — і сила інших питань, що з ними більше або менше вляжуться. Широкий варшавський загаль ними не цікавиться! Політично завжди байдужа варшавська публіка тим менше цікавиться проблемами, які вимагають бодрісного власного політичного світогляду. Навіть серед варшавських журналістів помітне абайдужиння: раніше вони вічно тисалися за іскорками надії найти десь у когось відповідь на безліч питань, — нині питання цікавими залишилися, перестали лише цікавитися ними журналісти. Осв. нпр. приїхав до Варшави шеф шведського генерального штабу. У часописах появилася фотографія: марш. Пілсудський, шеф польського ген. штабу Голсьоровський, військовий аташе шведського

посольства і шеф шв. ген. штабу. Про що ті панове розмовляли, про погоду?! І пригадуються, що ведавно приїздив до Польщі шеф естонського ген. штабу, а перед тим була прогулянка й фінських старшин. Який політичний сенс тих відвідань? Нікого це не торкається, а люди, яким на це звернути увагу, навіть мають адивовані міни, що дійсно щось таке діється.

Широка публіка зацікавлена вже трохи більше „челандиком“: „визовом, який з варшавського мототівського летувського поля кидають у цих днях воєдушним простором чільні летуни кількох європейських держав. Треба приватити, що пропагандивно-декоративна сторінка цієї імпрези поведена у Варшаві по мистецьки. Юрби народу цілий день пригладуються величезним проспектам на майдані Пілсудського (б. Оась-кім), де позначена траса лету, виказка міжнародних його учасників і т. д. В одному місці два короткі слова „французі видофалі сен“. Ніби дрібничка, та як яскраво вона повчає, що у XX-му столітті шораз частіше спорт стає засобом дипломатії!..

Є теж і інші загадки: в чім інтересі було, наприклад перевести з Варшави, жаваго політичного центру, до Штотгольму, тихої північної столиці, представника одної з найбільших середнь-європейських пресових аґаґацій, знаменито зорієнтованого у польських та східно-європейських справах, широкого прихильника ідеї польсько-німецької та східно-європейської співпраці? Чимало про це говориться у варшавських журналістичних колах, адивованих тією подією.

Є теж і сумні справи чисто внутрішнього. українського життя: знову поворот важкої втяжної недуги генерала Марка Безручка, тієї світляної постаті, дорогої особливо всім галичанам, що мірляли надліпрнянські простори під командою того визначного громадянина-полководця.

А понад усім цим — важкий татар господарської кризи. Заходимо ось до „Наукової Книгарні“, якої власник гарно володіє українською мовою і тримає у себе найцікавіші укр. видання. Говоримо про аліні видавців: пнтарів і пнсь-менників. Вачу, один-східнокритий вибавливий чужинецькими виданнями т. зв. „пнкатної“ літератури (читай: легавізованої порнографії). Питаю: „Як Вам оце „пн“? Відповідь: „Навіть

яке і це не „пн““. „А що „пн“?“. „Тепер, на початку шкільного року, плуть шкільні пннннн.“

Із сірого дня, переведеного у столиці, й зустрічей з кільканадцятьма земляками і чужинцями різної національності, важко вловити справді ясний і радісний момент.

І. Кеорин

На манджурському вулькані.

НОВІ АРЕШТУВАННЯ В МАНДЖУРІ.

БЕРЛІН, 30. 8. ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє з Харбіна, що положення в північній Манджурії знову загострилося. Манджурська влада перевела нові ревізії у совітських урядовців східно-китайської залізничної і знайшла значні запаси зброї, гранат і вибухових матеріалів. У зв'язку з тим dokonano багато арештувань серед совітських урядовців. Свіський консуль заявив, що таке поведіння приневолить совіський уряд побільшити збройні сили на Дал. Сході.

ЯПОНИЯ ПРИПИНІЛА СПЛАТИ БОЛЬШЕВИКАМ.

ШАНГАЙ, 30. 8. ПАТ. Японська військова влада в Харбіні повідомила Кузнецова, другого директора східно-китайської залізничної, що належної сплати коштів транспорту у квоті 370 тисяч ен Японія задержує як відшкодування за заподіяні шкоди підчас нападів на поїзди. Японська армія має незбиті документи, що напади організували більшовицькі службовики на східно-китайській залізничній на приказ Комінтерну.

БОЛЬШЕВИЦЬКО-ЯПОНСЬКИЙ КОНФЛІКТ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ.

МОСКВА, 30. 8. ПАТ. Большевицько-японський конфлікт загострюється з кожним днем. Нові арештування залізничників і запобігальних арештувань викликають у Москві велике вражіння тому, що арештування є немале відповідю на большевицьку протестаційну ноту. Дипломатичні кола сподіються, що в найближчому часі нового протесту СССР, вдержаного в гострішому тоні. Політичні кола вважають теперішнє положення дуже напруженим.

БОЙКОТ СХІДНО-КИТАЙСЬКОЇ ЗАЛІЗНИЦІ

Большевицьки алярмують, що східно-китайську залізничну бойкотують. Японці порозумілися з монополістичними транспортними організаціями і пересилають більшу кількість вантажу манджурською залізницею. Одночасно на перевіз товарів східно-китайською залізницею накладають високі оплати.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 1. ВЕРЕСНЯ 1934.

АНТІН КРЕЗУБ.

НА ДНІСТРІ.

(Спомин.)

Ледви живий дотягнувся я після 2-тижневої їзди большевицькими залізницями до Уманя. Виділяючи/туди на початку січня 1920 р. з Харкова на посаду лектора в „Галицькій Школі Червоних Старшин“ я прочував, що моя подорож не буде подібною до прогулянки на Рів'єру, але дійсність перевищила таки всі мої сподівання. Розгледіваю, хаосу, анархії, що тоді панували по совітських залізницях, просто неможливо описати. Всюди той самий типичний образ соцітопорядків: стації забиті нарізом всякого віку і пола, що тижнями таборує на брудних, запльованих, покритих грубою верстовою липкого бруду стаційних долівках. У ждальнях воздух переповнений мажорочним димом і людськими випарами, хоч сокирою рубай. Стінки ждальні і коридорів заліплені ординарними, простакськими малюнками (їх темою є все буржуа і пролетар та „іншеверсія“), що гдиль на них глядіти. Юрба гуде, кричить, клетить... Там у куті чути регіт, в другому грубу російську лайку, по середині верещить якийсь босик „мстунку“. Стихає клеїт тільки тоді, коли у дверях покажеться агент чека, що йде перевіряти документи.

До буфету, брудного і розломаного перейти можна, але не інакше як наступаючи на голови, руки та ноги тих, що розмістилися на долівці і ждуть Бог зна від коли на потрібний їм потяг. А питати в начальства стації про прихід і відхід потягів, це зовсім дарма робота. Воно й саме нічого не знає. Тому лишається одне: виходити до кожного потягу, що заїде на стацію і розпитати вже самих „залізничників“ (як там зовуть залізничників) і кондукторів. І так дійсно

роблять усі. Приїде на стацію потяг, тоді ціла юрба вилягає на перон і тепер шойно починається метушня, на яку таки варта поглянути. Одні лізуть у вагони дверми, інші біють шибви (коли вони ще цілі), щоб скоріше дістатися до середини, ці зножає, що у вагонах, боронять свого стану посідаючи і стручують тих, що стараються влізти. Денеде можна було побачити навіть салдатню, що крісами боронила свого вагону перед пасажирами. Словом, по совітських стаціях творилися сцени гідні змалювання даровитим художнім пером, сцени яких європейець не всміє собі ніяк уявити.

Шож до їзди потягом, то її сміло можна записати до ряду божих кар, впадших на людей, які з тої чи іншої причини були змушені подорожувати. У щільно забитих вагонах, із вибитими шибками а то й віторощеними рамами, як і кажуть, ні шпильці де впасти. Стиск страшний; ні проїти ні просунутися. Хто захопив місце на горішній полиці, той щасливий, а хто ні, той мусів простояти нероз і дві-три доби на ногах. Вийти на стацію за киятком або харчами значило заризикувати своїм місцем і втратити можливість дальшої їзди та знову ждати кілька днів на нову нагоду. Кажу без перебільшення, що подорож совітськими залізницями в тодішніх часах і тодішній порі належала дійсно до подвигів і вимагала стільки сили, напруження нервів і здоров'я, що в нормальних часах людина не змоглаб того всього витримати. Але видко революційні часи мають свої біологічні закони, відмінні від звичайних, нормальних.

Томуто доплентавшись врешті до Уманя, я вважав себе людиною, якої ще трохи проспастись та змінити перед двома чи трьома тижнями надягнене білля і більше нічого до шаста не треба. Надія, що небаром, після надзвичайної фізичної нагути, зможу відпочати у товаристві моїх земляків-галичан, що стріну в Школі і людей, з якими можна буде поділитися думками і замислами, впадала в моє тіло новою боло-

сти, нових сил. Зроджені в мене ще в Харкові пляні із доволі мрачних нарисів набрали у дорозі досить виразних форм. При тому всьому, що мені довелося бачити і почути підчас подорожі до Уманя, я впевнився ще більше, що задержанні большевицькою отруєю української маси визволяються вже епід його обвізлого впливу, приходить до себе, проорівають. Я аж тепер ні трохи не сумнівався, що часок ще, от ще кілька місяців, і Україна цілковито достіде до нового зриву щонайменше у таких розмірах, як в осені 1918 р. проти гетьманщини. Річ була лише у цьому, щоб організувати знову ядро, яке кинулоб голосний клич, як колись СС. під Мотовилівкою, організувати провідний центр, об'єднуючи біля себе народний рух і скермовуючий його пляново на ліквідацію російсько-большевицького наїзду. Позовну пляну мав я вже готовою: на чолі повстання його новим ядром, новою Білою Церквою (звідси почалося 15. XI 1918 р. повстання проти гетьмана) мусять стати знову галичани, тобто Шкоза Червоних Старшин і Умань. Ні про чисельний стан ні про відносини і настрої у школі, я, розуміється, дотепер не мав поjęcia. Але я був свято переконаний, що жити школою для задуманої справи не буде надто важко. Навпаки, в моїй розпаленій фантазії уявлялось, що вистане сильний товчок, досить буде вижати на страхіття большевицького режиму, як старчить їй змалювати ту ролю, яку вона може відіграти в історії України і Школа без вагання підніме потоптаний жовто-блакитний прапор і кинеться до боротьби з Москвою.

Одине ближча зустріч зі Школою переконала мене, що я глядів на неї надто оптимістично і придумана для неї роля також належить до сфери мрій. Командант школи, бувавши український генерал, відомий також як преподент до гетьманства, Сокира-Яхонтов, належить, як я довідався зраз на вступі, у большевизм до зовсім „благондійних“, докладає всіх аусиль, щоби не зіпсувати собі той репутації і з

Муждурські матеріали від зол. 1-80,
комплектні виправи для учениць і учнів,
навіювання інтернатів і будів за купону атт.
на відпочинок в Галицький Магазині Новин
Львів, вул. Галицька 13.

Німеччина заперечує.

БЕРЛІН, 30. 8. ПАТ. Німецька преса помістила офіційний комюнікат, який заперечує вістку французької преси про тайні додатки до договору між Польщею і Німеччиною. Такі листки, які розсилає „Еко де Пари“ і „Ліберте“ є тільки французьким маневром з метою нагріти нерви між Польщею і Німеччиною.

Великі маневри німецької флоти

БЕРЛІН, 30. 8. ПАТ. Вчора відбулися на Балтійським Морі великі маневри німецької воєнної флоти на просторі між островами Ланганд і куполовою місцевістю Варнемінде. У маневрах взяли участь всі великі кораблі крім панцирних „Дойчленд“, кружляка „Кельн“ та міноловців. Маневри почалися зі сходом, під час яких відбулися вправи артилерії та наступні кораблів при штучній заасоні. Тисячі глядачів пригладалися маневрам з покладах кораблів, які передали з тією метою для населення.

Маневри японської флоти.

МОСКВА, 30. 8. ПАТ. Большевики повідомляють з Токіо, що японська ескадра 75 кораблів вийшла на маневри, які відбудуться на корейських водах. Крім того до Чанг-Чунг і Харбіна прилетить 80 японських літаків.

Маневри американської флоти.

ВАШИНГТОН, 30. 8. ПАТ. Команда флоти 3-ї Держав рішила, що поворот флоти з Атлантичного Океану наступить 29. жовтня. Тепер флота проведе кілька тижнів на маневрах в околицях Куби і Панамського Каналу. Для 23. листопада буде флота в порті Сан Дієго.

Самогубство чи вбивство Пренса?

ПАРИЖ, 30. 8. ПАТ. Французька преса оголосила подробиці звіту прокуратора в Діжон Барра про вбивство Пренса. Одночасно преса атакує, що звіт прокуратора протилежний до звіту комісара царської поліції Гіюме. Комісар поліції підтримує тезу, що Пренс радше впаав жертвою самогубства ніж вбивства.

ним про такі речі нема найменшого змислу говорити. Командант-же строевого куріня (себто начальник курсантів), бувавший пор. УГА, Владичка, адютант школи бувавший хор. УГА Кулянич чи Кулянич та старшини, як Строкон і Залужний, належать навіть до комуністичної партії. Шкож до стрільства, то воно так стероризоване і збите большевицькою дурійкою з пантелику, що вжити його до якоїнебудь акції проти большевиків — це покищо зовсім безвиглядна справа. Так інформував мене бувавший пор. СС. Решетука, який був помічником Владички і з яким я зараз по приїзді до Школи сприявлявся. Він остегів мене говорити зі стрільцями шонебувати на тему повстання та взагалі натакувати на цю річ, бо між ними, по його відомостям, було кількох завязятих комуністів і агентів уманської чеки, які про все негайно доносять, у першу чергу комісареві Школи. А комісарем у нас був якийсь буковинський жидок Пінковський (здається псевдонім), тип малоосвіченого, але зарозумілого і хитрого „атвєтствєнного работника“, пхаючого свій ніс всюди, де тільки вважався йому контрреволюція. З ним, як я зауважив, Владичка, Кулянич, Залужний, а також ген. Сокира-Яхонтов стояли майже на приятельській стопі. Щобію пізніше виявилось, що Владичка і товариші тільки вдавали комуністів і їх дружба з Пінковським мала на меті водити його за ніс і відвертати увагу від того, що діється в Школі. Та вони з цим не зважались перед ніким, так, що я наразі про справу повстання міг говорити тільки з Решетукою і ще двома старшинами СС., які також якимсь чудом забрали в Умань і служили в якійсь галицькій частині. Одного з них, Х-а, знав я перетим мало, зате знав дуже добре М., що був свого часу адютантом 1. п. п. СС. Так створилась наша стрільська чвірка, сповнена її доброю традицією, спільною поглядів і багатьма відомостями стрільську немірну славу, квілою боротьбою з московськими військами.

(Далі буде.)

ПРОГРАМА СВЯТА

100-ЛІТНІХ УРОДИН БУКОВИНСЬКОГО КОБЗАРЯ ОСИПА ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА У ЧЕРНІВЦЯХ.

СУБОТА, 8. вересня ц. р.:

- а) 10-та год. пер. пол. ПАНАХИДА над могилою Поета.
- б) год. пів до 12 пер. пол. АКАДЕМІЯ в салі Укр. Нар. Домі.

НЕДІЛЯ, 9. вересня ц. р.:

Год. пів до 11 пер. пол. ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ у салі Музичного Товариства, в якому візьмуть участь спільні хори: УКР. БУК. КОБЗАР, УКР. МУЖЕСЬКИЙ ХОР Т-ва Мішанська Читальня, МІШАНСЬКИЙ ХОР і преміований СЕЛЯНСЬКИЙ ХОР із Кічмани.

Замовляти місця на КОНЦЕРТ і АКАДЕМІЮ можна вже у Секретаріаті Комітету в Укр. Книгарні Ю. Главка і С-ка, вул. Петровича 4 КОМІТЕТ.

Як створити або розбудувати варстату праці для наших людей?

Про психологічні передумови для розбудови промислу і торгівлі.

При нагоді, коли наші економісти або практики в промислі вже відповіли на прилюдний запит п. Тихого з Америки, як створити або розбудувати варстату праці для наших людей у краю, я, хоч не економіст і не практик у промислі, хочу забрати слово в тій справі, тому, що я є переконаний, — зрештою, думаю, так буде переконаних багато з нас, — що заки ми подумаємо над технічними способами, як творити в нас варстату праці, а бодай рівночасно з тим, мусимо подумати над створенням чи підготуванням психологічного ґрунту в нас для творення чи розбудови нашого промислу.

Як кожний хіба бачить, є основні різниці між прудностями розбудови промислу в інших краях і в нас. В інших краях, як в Англії, Франції, Німеччині, Америці і навіть у Польщі, ті труднощі є більше економічно-технічної природи, а в нас є вони більше або і в цілоści психологічної природи. Ця різниця походить з того, що в чужих краях нема ринку збуту на нові товари й виробу, а є багато, аж забагато фахових і спосібних і, головне, людей з ініціативою, рефлектантів на власні варстату праці, які ще можуть мати легкий доступ до кредиту, а в нас, напаші, фізичний ринок збуту на власні виробу начебто є, бо в нас населення і територія ще не заповнені і не переповнені (бо деж би?) власними виробами, але нема психологічного підготування вживати тільки власні виробу, а потім нема власних фахових, досвідчених і з ініціативою людей, які вміли би взятися до діла та мали потрібні на те фонди.

Одначе і без порівняння з іншими краями ми знаємо, який твердий є в нас психологічний ґрунт для розвитку власного промислу. Той ґрунт є твердий не тільки тому, що ми відвіки є народ хліборобський, а не купецький і промисловий, але ще й тому, що наша сучасна національна ідеологія абсолютно не є пригода для розвитку ремесла, промислу і торгівлі.

Є три перші в нашій психіці й ідеології, які особливо стоять на перешкоді до того. Це наш політичний принципіалізм, клясово-спільницький чисто соціалістичний світогляд і занадто велике захоплення всім, що чуже.

Політичний принципіалізм не дає нашому промислові розвинути не тільки тим, що замикає, а бодай утруднює доступ до державного кредиту й утруднює користування здобутими промислу державної нації і співділення з ним, але теж і головно тим, що антажує занадто й абсорбує наші сили в політиці, а не дає їм у цілоści звернутися до промислу і розвинути в нім. Крім того принципіалізм взагалі шкодить промислові тим, що містить у собі максималізм у ролі того „або все, або ніщо“, „або пан, або пропав“, а такий максималізм не може бути приятелем промислу.

Супільницький світогляд стоїть на перешкоді розвинути промислу тим, ну... що ми, престо, є рідше спосібні до того, щоб ділити вже готові, кимсь нагромаджені добра, ніж допомагати комусь, щоб він їх громидив. Ми з заздрости і зависти не даємо другому збогачуватися і дороблятися ремеслом, промислом і торгівлею, а тому не може наш промисл розвиватися. Замість цінити і шанувати дужого і багатшого як такого, що може скріпити сили нації, то ми його валимо і громимо. Це знається в соціалістичній термінології, що вступаємо проти всякого визиску, а значить і проти промислової буржуазії і капіталу. Самих тому наші не можуть або не вміють на нас, а тому збогачуються і галазасують на нас

чужі і панують над нами. Ось чому всі наші дідра земні, підземні і надземні є в руках чужих, а не наших!

Війни, ніби несподобний знутрішній нахил до захоплення чужою літературою, чужим мистецтвом, чужою силою і чужою культурою переходить у нас і на промисл. Ми з упередженням відносимся до кожного нашого промислового виробу, бо, мовляв, що може наш чоловік дати або зробити доброго? Своє мусить бути вже не згнати яке геніяльне, добре і досконале, щоб ми його прийняли. А коли ми й апробуємо і приймаємо щось своє не дуже геніяльне і досконале, так робимо це тільки... з патріотизму.

Ці три темні сили сидять глибоко в нашій душі і на ділі вони є причиною не тільки того, що в нас не може розвинути свій промисл, але й того, що ми взагалі не можемо скріпитися матеріально, а тим самим і політично. А тому, якщо ми хочемо розвинути свій промисл, наперед мусимо зланити, розгромити в собі ці темні сили!

Як ми нині стараємося протидіяти тим силам і яких засобів уживаємо до того, щоб посилити свій промислові?

Ці засоби є занадто прості і сімплицистичні. Це, як відомо, є: словесна заохота наших людей, щоб кидалися на промисл і щоб закладали свої варстату праці, далі, пропанда гасла „свій до свого“ скріпленого в останнім часі ще додатком „і по своє“ і, якісні, промовляння і відкликування до патріотизму. Засоби, безумовно, добрі і вони роблять своє, але це рішучо за мало!

Щодо словесної заохоти творити свої варстату праці, то як ми собі це уявляємо? Чи воно так легко і взагалі можливо так з нині на завтра зробити з нас, нації хліборобської, освітої, нацією купецьку, промислову? Таж не це складається десятиліття, якщо не цілі віки! Тай не допоможе нічого страшити голодовою смертю або тим, що, мовляв, якщо не будемо закладати своїх варстатів праці, то... пропаде Україна! У нас же, Богу хвала, не большевицькі відносини і хліба в нас ще стане настільки, щоб не дати вимерти з голоду погодовно нашим безробітним. Але... Україна таки зовсім легко може пропасти, якщо ми не поставимо справ як слід!

Щодо гасла „свій до свого і по своє“, то ми знаємо вартість усіх гасел, хочби не знали яких ідейних, якщо за ними не стоїть якась сила, якась екзекутива. От, большевикам добре кидали між товаришів усіякі „високоідейні“ ударні гасла, коли за ними стояли штики, розстріли, Соловки і голодова смерть! А й по інших, кули культурніших народах від большевиків, як італійцях, німцях, як знаємо, всі високі, державу спасаємі гасла переводяться силою. Деж у нас тої сили взяти?

Так само і відкликування до патріотизму не допоможе багато, бо, раз, як знаємо, промисл це діло купецьке, а не патріотичне, а потім, патріотизми є різні, а в нас найбільше такого, що нехтує всяким матеріалізмом, отже і промислом, і накликування до патріотизму може саме викликати протилежні наслідки.

Тому, якщо ми дійсно хочемо розвинути свій промисл і створити варстату праці для наших людей, мусимо насамперед змінити свою психіку й ідеологію. Ми мусимо створити собі нову ідеологію.

Які були в нас національні гасла й ідеології, почавши від половини 19-го століття?

Це були почерпні: вихід у народ у ті цілі, що-би пізнати народ, його вдачу і звичаї і записати його пісні, думи і казки — це був т. зв. етнографізм; потім був так само вихід у народ, щоб його просвіщати — цю роботу виконав і ще досі виконує в нас, у Галичині, косяла і ще досі виконує в нас, у Галичині, „Просвіта“, почавши від 80-их років; далі було гасло освідити й організувати народ політично, котру то роботу виконали в нас і далі виконують, почавши від 90-их років, наші партії.

Це були гасла й ід ольогії наскрізь ідеалістичні, які мали на цілі єдине те, щоб народ освідити національно, але які не мали нічого спільного з тим, щоб скріпити народ матеріально, йому дати фактичну силу. Шойно напередодні війни ідеологія і праця дещо диференціюються і конкретизуються, т. є. матеріалізуються, ділячися на працю економічну започатковану пок. Олесьницьким і Няжанковським, поправді ограничену до продукції й експорту масла, — працю, якою, поправді кажучи, ми ще дихаємо досі, — далі, на працю в приватнім шкільництві для продуктування інтелігенції з народу і на працю в спортивно-руханкових товариствах, „Січах“ і „Соколах“, для досягнення фізичної справності народу.

Потім прийшла війна, яка знищила мало не весь наш фактичний дорібок, але яка принесла зі собою великий наш політичний, духовий і фізичний, здиґ і поставила перед нами нові можливості і горизонти, а це можливості досягнення політичної самостійності. Ці можливості це була наша нова ідеологія і тою ідеологією ми живемо досі.

Розуміється, ми не можемо недоцінювати нашого великого воєнного здиґу і моменту повстання нашого ідеалу, політичної самостійності. Але мусимо признати, що цей ідеал, власне кажучи, ця ідеологія повстала сама з себе, спонтанічно і самочинно і без активного співділяння нашого інтелекту (не волі!), а як такої ми не можемо признати, що вона є зі всіх боків оброблена і викінчена.

Вправді наш сучасний націоналізм, на ділі донішчина, чваниться, що він ту ідеологію „викінчив“, а навіть, що поставив нову ідеологію, але поправді це та сама воєнна ідеологія, а тільки націоналізм її начебто умоти-увавав теоретично, психологічно і логічно, заділяв тільки її дещо підкріпив чужими цитатами, з чужих авторів, а значить, і чужих відносин, які зовсім не пристійють до наших. Єдина заслуга націоналізму була-би тільки та, що він, як це звучить у термінології його самого, підніс температуру нашої воєнної ідеології до червоності.

Але що варто та червоність, коли ми не знаємо ясного і конкретного шляху, а який спосіб ми до нашої незалежності можемо дійти? Ось! методи, які і конкретні методи ми? А якщо ми думаємо, що ідеологія має бути ідеальною і правдивою і викінченою ідеологією. Бо методи не розуміються самі через себе! А якщо ми думаємо, що ідеологія має досягнути тільки те, щоб в нас скріпити хоча б тільки і волю до самостійності, а лише за бої матеріальне скріплення нації і шляхи, як до того скріплення дійти, або інакшими словами, якщо ми не включимо до нашої ідеології, як предмету її, і матеріального скріплення нації, то можемо бути певні і націоналісти з нами, що ніякої самостійності не досягнемо!

Бо в дійсності як у нас тепер ідуть справи? „Рідна Школа“ ідейно і чисельно паде. Хлопці зі села йдуть шораз менше до міста, до школи, а ті, що йдуть, не стоять і не можуть стояти ідейно й інтелектуально на тій висоті, що стояли ще донедавна. „Просвіта“ є лише „Просвітою“ і це не є навіть „Народні Університети“, котрі би підносили цю освіту селян. Кооператива ледви дихає. Тай в очах сусідів навіть наших п'ять гімназій це наш великий осяг!

Потім, між нашою інтелігенцією шириться страшне безробіття, вона голодує і нидіє, а найголовніше, вона зменшується шораз біль-ше чисельно. Ні, вона фізично зникає! Дер-жавне урядництво, вчительство і судовики, для нас якби вже не існували, духовенство й адвокатура економічно розгромлені, академіч-ної молоді, власне через стиснення атмосфери, є начебто багато, та вона самоспалюється чи то в безробітті і безчинності, чи в пустопоро-жнім націоналізмі, а існує і сактично є актив-на для нас тільки та частина нашої інтеліген-ції, що приміщується, фактично „висить“, при кооперативі.

Отже я питаю: Кого хоче націоналізм ор-ганізувати і заіграти і запалювати до черво-ности, щоб будувати Україну? Та-ж незадово-го, якщо ми вчас не положимо краю цьому по-вільному, але певному процесові вмирання нашої інтелігенції, то знов дійдемо до стану перед п'ятдесять літ, що будемо тільки „хлоп і поп“, отже чи з ними будемо будувати У-країну?..

І саме тут стає перед нами в цілій своїй ве-личі питання розбудови нашого промислу і конечність включення цього питання до на-шої ідеології, щоб під грозою повоної, вже не знати котрої з ряду нашої історії, страти своєї національної еліти дати варстати праці нашої існуючій інтелігенції і щоб далі її з народу продукувати.

Розуміється, тут могли би наші націона-сти сказати: отже ми збираємося продати наше первородство за миску сочевниці, начебто за-міняти національний ідеал за ремесло, промисел і торгівлю!

Але саме тому ми мусимо поставити спра-ву ширше. Вдійсності наші інтелігенти нахо-дять і можуть найти варстати праці не тільки в промислі. Їх вони знаходять і в „Рідній Шко-лі“ і в „Просвіті“ і кооперативі, а так само в журналістці і театрі і взагалі в літературі і мистецтві, а тому ми мусимо справу розбудови варстатів праці в промислі трактувати на-різні і в стислім зв'язку з розбудовою варстатів праці в інших ділянках нашого життя. Лиш у той спосіб справа розбудови нашої промислу набере і може набрати загально-національного значіння, а наше громадянство зрозуміє, чому воно мусить купувати і вживати тільки своїх виробів і чому мусить дітей посилати тільки до своєї школи, купувати і читати лиш свої книжки і часописи і т. д.

Гарно, наше національне життя, а власне його форми, шляхи і методи ждуть на своє велику синтезу, а наша нація на свого велико-го ідеолога. Ми досі маємо великих і спосіб-них поодиноких і окремих у різних ділянках ідеологів, рідношкільників, просвітильників, ко-операторів, літераторів, критиків і т. д., але не маємо одного такого, котрий об'єднав би своїм умом однаково глибоко всі ділянки і з усім сказав своє авторитетне слово. Ми ждемо на те, щоб хтось найшовся між нами такий який би своїм огненним словом і залізною логікою однаково запалив і запаливав нас до стремління до нашого політичного ідеалу, як і до позитивної праці на всіх ділянках нашого національного життя. А то при цій ідеології, яку ми нині маємо, той наш напрям, котрий найбільше має в собі фраз, acute dicta і агрес-ції, а найменше заохочує до позитивної пра-ці, — націоналізм, — вважається в нас за остан-нє слово в історії розвитку нашої національної ідеології!

На цій з міг би скінчити. Однак щоб не видавалося, що я цю тільки речі духові, а не цю матеріальних, я ще скажу, як я собі уяв-ляю з технічно-економічного боку, як можна і треба творити в нас варстати праці для наших людей у промислі.

Передовсім думаю, що в нас на початок не може розвиватися ані чистоприватний ані че-стокооперативний промисел. Приватний промис-ел, що в нас єні нема способних до того людей, ані як приватних підприємців з причин, про які я вгорі говорив, громадянство не підтрима-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 1. ВЕРЕСНЯ 1934.

В. ДОРОШЕВИЧ*).

Не тії п'яти.

(Китайська казка.)

Як усе в Китаю, так і ця казка надзвичай-но розумна, глибокодумна та у великій мірі по-аляюча.

Люди, як кірси.

Їх набивають із задуги.

Якби педагоги не доказували, що людей потрібно набивати добрими ідеями з голови — правителі у всім світі продовжують набивати їх добрими ідеями з задуги, від спини почи-наючи і нижче.

Китайці, як вам відомо, дійшли до найви-щої точки. Вони вмовляють своїм громадянам добрі ідеї бамбуками в п'яти.

Чому саме в п'яти?

Напевне тому, що перед карою у людини душа зі страху ховається в п'яти.

А тому, що вона ховається в п'яти, — то там її вмовляють національними бамбуками.

Син сонця, брат місяця, батько всіх зір на небі, переможець усіх народів на землі, зверх-няк усіх цесарів, царів, королів, султанів і кня-зів, великий, славетний, могутній й наймудрі-ший Богдихан Чінг-Чанг сидів в державній ра-ді між найдобірнішими, найбільшими тонко-шкірними своїми мандаринами.

Богдихан задумався і прорік.

*) В. Дорошевич — це визначний московський гу-морист. Він як і всі інші московські гумористи укра-їнського походження. Колись надзвичайно популяр-ний. „Король фейлетоністів“, як його звали. Деякі його речі, особливо „Східні казки“, ще в досі не втратили ва-рстості. Його китайська казка — „Не тії п'яти“ — на-би тільки що тепер написана.

І голос його був дзвоном дзвіночка.

— По мудрості своїй ми хотіли би знати, що робиться в нас у Китаю. Між вами, наші добрі мандарини, ми видимо нашого славетно-го Тун-Лі. Він найбагаче з усіх до краю й на-роду. Він начальник поліції. Він відає харчу-ванням та має нагляд за моральністю. Годує народ рижом та бамбуками. Славетний та му-дрий Тун-Лі. Встань та не боячись за свої шля-хетні п'яти, скажи нам, як маєється наш край.

Всі підняли пальці на знак пошани до Бог-дихана.

Тун-Лі підвівся і вклонився згідно з цере-моніалом 472 рази, промовив:

— Сину неба! І собака гавкає при місяці. Тому і я набираю сміливості говорити в твоїй присутності. Нікчемний хробак буде говори-ти правду. Тому що брехню треба видумувати. А деж набереться для цього розуму в безмірно-го хробака. Видумують розумні люди, для дурнів же добра й правди... Пекін воює з Нан-кінгом. Нанкін з Кантоном, Кантон з Шанхаєм. І не дивлячись на це розквіт Китаю безсумнів-ний. Розквіт нашого великого Китаю досяг та-кого рівня, що всі чужоземні діаволи готові поїсти самих себе від задрості. Досить того, великий і премудрий Богдихане, коли я скажу тобі одну річ. Розквіт Китаю дійшов до того, що тут кури несуть золоті яйця...

— Як золоті яйця? — вигукнув Богдихан. І голос його був, як дзвін срібних дзві-ночків.

— Так, але то лише буває в казках?..

Тун-Лі згідно з церемоніалом вклонився 372 рази та відповів:

— То буває лише в країні казкового до-бробуту — в Китаю. Колиб ти не був Богдиха-ном, то я сказав би тобі: пройди сам на торг, не роздушивши на дорозі свого нікчемного хробака, наймилостивіше поглянь. Що коштує десять яєць? Десять черв'яків! Що не яйце, то черв'як! В інших країнах люди на мусить ці-лий день плямкати зранку до вечора, щоб

заробити черв'як. А в нас? Курка кудкуда-куда — й черв'як. Кудкудак-кудкудак-куд-кудак-кудкудак — і черв'як?

Всі піднесли пальці як знак здивованія, лише мудрець Чі-Сан промовив:

— Там, де занадто весело для курей, за-чайно, сумно житься людям!

Але Богдихан, зробивши йому ласкис-знак замовкнути, заважав:

— Наш славетний учитель Чі-Сан велик му-дрий, а тому Тун-Лі, не звертай на нього жад-ної уваги. На те й мудрість на землі, щоб за-смутити радість. На те й хмари на небі, щоб за-тьмити сонце. То як ти сказав, Тун-Лі? Куд-кудак — і черв'як?

— Кудкудак-кудкудак-кудкудак і черв'я-нець! Кудкудак і черв'як! Кудкудак і черв'я-нець...

І вся державна рада зі захопленням пла-ту-рювала:

— Кудкудак і черв'як!

Ніколи ще не було такого веселого за-дання державної ради.

Богдихан наказав ударити у там-там і ска-зав:

Оголошую засідання державної ради за-кінченим! Державна рада — це місце нудьги, клопоту й журн. А я занадто щасливий заря, занадто веселий, занадто душа радується, що-би засідати в такому нудному місці! Оголошую у всім Пекіні трюхденне народне святкування й забави з фajerверками та ілюмінацією з при-воду радісної події!

І державна рада розійшлася при вигуках:

— Кудкудак і черв'як! Кудкудак і черв'я-нець!

Веселий та щасливий увійшов у свої сяди Богдихан Чінг-Чанг.

Першого ж зустрінутого мандарина 14. рази зразу підбив до 1-ої.

Зустрінуто мамку свого старшого сина підніс до ранги генерал-фельдмаршала та йшов, розсипаючи лідаки Доакона, кольоро-

Чванитеся приналежністю до великої української нації — то підпишіть і впаїть до кінця липня 1934 р. позичку Рідній Школі. Одна грамота 25 зол.

найже отверто підтримують суспільні як антагоністичні українському рухові, що з їх становища вважається шкідливим, бо не йде по лінії їх державних інтересів. У чому тут полягала політична мудрість аграрної партії, що з такою енергією поборювала досі цілком культурний, лояльний, ба навіть прихильний до чеської державності український рух, трудно збагнути. Ця партія зве себе демократичною і республіканською і тому тяжко пояснити поборювання українського культурного руху обскурантизмом і назадництвом, бо як ми знаємо, то навіть за часів царату земства на Україні вживали української мови для ширення с.-господарського знання між народом. Але чеська аграрна партія всі свої партійні й с.-господарські видання для Закарпаття друкує неграмотною московською мовою. Хоч що неграмотно писанину якоюсь каліченою невідомою досі славянською мовою трудно вважати за московську мову, бо це скорше є зупинання над нею, якась провокація, а не пропаганда московської культури. Зрештою, аграрна партія ніколи й не думала серйозно про пропаганду московської культури на Закарпатті, а її московфіліство було лише засобом боротьби з українським рухом. Що тут московська культура не має жадного ґрунту, то ми маємо такі приклади з життя: мутацієвська фабрика яничарів, що зветься учительською семінарією, старалась всіма силами зміцнити своїм відомим московську культуру, але маючи

У той час влюбився в ній багатий, гарний молодішею родом з Австрії, який однак мешкав у Шікаго, де мав великий готель. Молода, залюблена душа завагалася, чи їхати в Америку, покидати надію на поворот на Буковину, кинути поезію, а звійти в чужу класу людей реалістів-купців і то ще американців! Та нарешті-го не судилося П більше й побачити, бо вибухла війна. Зболіле, чутливе серце шукало відради в допомозі раненим жовнірам по відривних шпиталях, де були українці з Галичини. Й П „земляки“ з Буковини. Виконуючи таке гарне діло милосердя в касарні Радецького про-студилася в найбільші морози і 10. січня 1913 занедужала на запалення легочної, яке переїшло в катар грудей і комплікації. Мати ді-кувала чудну дошку як це було в П снігах. Дня 24. вересня 1915 сказала до матері: „Мамо, дру-гого ранка вже не буду оглядати. Серце мені тоїсне“. Проняла св. Тавни. По кількох годинах

Мусино Яого побачити:

„Дівчата в мундурках“
CH. WINSLOE

Слувати дальше тугу наче колишні наші невідники, які плакали в думах за рідним краєм перериває її любов. І в тім другім мотиві її поезії чуємо нашу українську преніжну душу, навіяну чутливим вітром наших сумних степів. Тому в вірші „An den Wind“ стор. 18 співає вона: Вітре! Ти вієш замками, вежами та сонцем огрітим садком, пливши як мій посол до його віконця. Стреси віконцем, доки він його не відчинить, а коли будеш в його кімнаті, то побався та попестися його золотими кучерями, тільки ніжно, неспішно! Тихисенько як сон, прилинь до його гордого серця та нічого не кажи, щоб ти тебе не вражав глумливо, але будь снівдовим, не кажи нічого про білу моєї душі! — Зворот цей краший ніж у „Слові о Полюж Ігоревім до вітрила. Та любов її в тривожна, чиста, невинна в усіх її того року віршах: Ось пр. стих: „O könnte ich!“

O könnte ich eine zarte Blume sacht
Vor deinem Fenster blühen voll Pracht!
Dich mit dem Dufte öfttäglich grüssen
Deinen Blick ergötzen, dich glücklich wissen!
Ich wollt, ich wäre an Himmel hoch, der Mond
Durchs Fensterlein, die Locken blond,
Deine Augen blau, mit den Strahlen küssen!
So leise, so innig, so ganz dich umflessen —
Und würdest dich Herzen, würdest dich Rosen,
Mein Herz wären Strahlen, mein Mund wären Rosen
Doch söß ich behutsam an deines Bettchens Saum
Wenn du erwachst, ich flieh, (als wär' es ein Traum
(Докінчення буде).

— **Богата жебрачка згинула з лакіства.**
Перед кількома тижнями цягла Міліан Розенфельд з одного ньюйорського ресторану при-
бродвею булку і не заплатила, бо була бідна.
Від цієї булки вона й померла. Це був при-
падок, бо це була булка затроєна шофером,
який покінчив самогубством. Сусіди думали,
що Розенфельтова покінчила самогубством з
нужди. Вона жила у одній родині з ласки і
вина була за харч і мешкання 2 000 дол. Після
смерті виявилось, що Міліан мала в десятках
банкнот готівку вартості 62 440 00 дол. Крім
того мала вартісних паперів на суму 2 000 дол.
Всі ці гроші дістане тепер її сестра, одна
з родини в живих.

Мундуркові матеріали найдешевше
купити у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ**
вул. Боліва ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

— Корсиканський бандит піддався. Останній бандит честі Борнеа віддався в руки поліції. Влада довго переговорювала з бандитом. Борнеа вполонився від одного пастуха до другого, почував по печерах. Вичерпаний до краю, рішився піддатися.

— Рівні вісти. Запас золота французького банку збільшився за останній тиждень на 504 мільйони і сягає тепер 81.318 мільйонів франків. — Німецька преса обвинувачує Нокса, президента комісії басейну Саари у франкофілії. — Мадридський уряд заборонив видавати часопис „Націонал-Соціаліст“, яка веде велику протиправну агітацію. — Славний диригент Тосканіні ледви не впаав жертвою самоходної катастрофи коло Зальцбурга. — Президент Рузвельт підписав закон, на основі якого час праці скорочено зі 40 годин до 36. — У Франції в 71.059 безробітних жінок. — В 1935 році минає 2 тисячі років від смерті Горація. З цієї нагоди відбудуться великі міжнародні свята. — Недалеко Валеної відкопали доісторичне містечко. Археологи прикладають до тих розкопок велику вагу. — У Румунії полк. Бродеско, якого покусав скажений пес, покусав 30 людей. Бродеско помер, а його жертви перебувають у шпиталі. — В Ріо де Жанейро комуністи уладили велику протифашистську демонстрацію. Діяшло до сутичок з поліцією. 6 багатих вбитих і ранених.

— На румунській почті. Фірма деревного промислу з Пятра Номд (Румунія) вислала недавно у грошовому листі 150.000 левів до Брошен. Адресат отворив лист при свідках і замість грошей знайшов газетний папір. Справою занялася слідча влада.

— Ізоляція китайських жінок і мужчин. В південному Китаю оголошено новий кримінальний кодекс. Для нас він цікавий тим, що переводить цілковито ізоляцію жінок від мужчин. Сказано у ньому м. ін. так: „Забороняється спільно їсти мужчинам і жінкам, і то в приватних домах як і в публичних місцях. Жінки

мають їсти після мужчин. Забороняється спільно мешкати жінкам і мужчинам в одній кімнаті. У всіх готелях і господарств заборонено задержувати в одній кімнаті мужчину і жінку. Заборонено спільно ходити або спільно подорожувати військовим і жінкам. У всіх театрах і кінах заборонено сидіти поруч себе мужчинам і жінкам“.

— Шукають скарбів. На території села Негостина дов. Радівці переповнено кількох людей зі сіл Гатна, Негостина і Герівці розкопки на місці, де лучаться покоти Паладиця з Горайцем, в надії, що знайдуть скарби. Про які вчилися в якихось старих книжках, де говориться про Серет як столицю Молдавії. Ніяких скарбів не знайшли, але добули верству твердого каменя (пісковик сарматського періоду), який може дуже добре заступити бажаний скарб, якщо його викопать і вибереться наверх. Після живих ці люди задумують копати далі.

— Вуйко з Америки. Професорка Галуцкая в Кишиневі дістала від американського консуляту повідомлення, що її вуйко помер в Америці й полишив їй у опалінні сто мільйонів левів. За те вона має збудувати один захист для 50 старих мужчин, один для 50 старих жінок та збудувати в Бесарабії три церкви. А все ще останеться шастивий спадкоємниця досить грошей і для неї самої.

— Мільярдер цілий місяць не похований. Приїздивши ліпня ц. р. приїхав з Галацу кораблем до Браїли старий грек. У Браїлі він упав на дорозі і вмер, заки прийшов лікар. Влада ствердила, що цей грек, то мільярдер богач Габріель Атанасулес з Атен. Повідомлення про це родина думала унаслідити його величезний маєток. Вона розпорядилася, щоби його тіло вложили в домовину і перенесли в північній грецькій церкві Благовіщення в Браїлі. Звідти мали перевезти домовину до рідного села покійника на острові Кефалонії. Відкрили завіщання небіжника і вся родина дуже розчарувалася. Габріель Атанасулес записав майже увесь свій маєток громаді, де він родився, та Мусолініві! Розуміється, родина рішила оспорювати важкість такого завіщання. Розсерджені на покійника, не хотіли більше нічого знати про його похорон і він пролежав цілий місяць непохований. Аж грецька колонія в Браїлі рішила поховати богача на місцевому цвинтарі в Браїлі. За домовиною йшло тільки кілька зовсім чужих греків, колоністів з Браїлі.

Спорт.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Змагання за мистецтво Окружної Ліги між молодшими дружинами відбулися у неділю 2. вересня в год 4 (16.) на грішні Потоні.

Майже чверть століття змагаються обидві дружини зі зміни шастем, а кожні змагання тішаться великим зацікавленням громадянства. Тому, що Україна знаходиться тепер у дуже добрій формі, слід пам'ятати, що цим разом вирішиться їх у свою користь. Потретьє змагання молодших дружин в год 2 (14).

ПЕРШІ КАЮКОВІ ЗМАГАННЯ.

В дні 9. вересня ц. р. відбулися на Листівці перші каюкові змагання. Траса змагань минає 35 км. Старт змагунів в год 10-й коло мосту залізничного Розвадів коло Миколаєва. Мета в Буканіві коло залізничного перестанку Бортинки. Довід на старт знайшов Лівий-Миколаєв-Стрий, а на мету Лівий-Хордові-Станиславів. Докладний опис траси вже в тих днях оголошиться. Зголошення святи до 3. вересня ц. р. на адресу: Український Спортовий Союз, вул. Демініанська 11, L.

Нові книжки й журнали.

М. Галій-Б. Новицький: ГЕТЬ МАСКУ! Навчальна політика на Радянській Україні в світлі документів. Львів-Прага 1934. Стор. 128. Форм. 8. Зміст: Мик. Галій: Від самоозначення до нового революційного (Рівність і суверенність народів Росії... Сказання всіх і всяких національних привілеїв і обманів; Школярство УСРР; Продукція книг; Преса; Україна в РСФСР; контрреволюція в мові, чи контрреволюційна мова); Богдан Новицький: В атмосфері масової провокації. — Книжка, як бачимо незвичайно цінна: в ній багато фактичного матеріалу, який ілюструє політичне, культурне й господарське поневолення України і тому варто її поручити всім, що цікавиться долею наших братів в УСРР. Вогамі зміст книжки дуже багатий та ґрунтовний пильної уваги.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення паяжні не відповідало

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечиний.
Театр Ріжнородностей.
Пятниця, 31. VIII. год 7-30 веч. „Той, який змінив привиди“.
Субота, 1. IX. в год 7-30 веч. „Той, що змінив привиди“.
Цирк Станевських (вул. Педчинська, біля темісового корту).
У суботу та неділю по дві вистави, в год 4-й попох. і 8-15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Олівер Твіст“.
АТЛАНТИК: „Люди в білих одягах одяга“.
ВАНДА: „Погона за чорною маскою“ і „Мізіон“.
КАСІНО: „Сині пустині“ (Фліп і Фліп).
КОЛІСЕЙ: Нечиний.
КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Бать білий ліжечок“ (із Містентет), Барту в Польні.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Гергард“ і ревія.
МІРАЖ: „Яриарок серця“.
МУЗА: „Тайна жінки“.
ПАН: „Здобути тебе мушу“ і додатки.
ПАЛІС: „Цілуй мене раз“.
ПАСАЖ: „Тайний детектив“ і ревія.
РАІ: „Життя є гарне“.
СВІТ: „Бастер наварив пива“.
СОНЦЕ: „Острів пропавших душ“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Шість годів життя“ і оперетка: „Найдороща жінка магард“.
ХИМЕРА: „Жінка під контролею“.
УТІХА: „Дама з жіночого клубу“ та ревія.

Ширіть наш часопис!

Закордонне радіо.

Пятниця, 31. серпня 1934.

Відень (306,8) 12-00 Концерт симфонічної оркестри, 16-55 Оперна музика, Прага (470,2) 13-30 Саломона музика, 21-00 Голандська музика, Париж (1649) 22-30 Танкова музика, Штрасбург (349,3) 20-30 Концерт Галі, Пльверзум (1875) 20-10 Симфонічний концерт, Рига (314,6) 17-10 Чеська музика, Берлін (356,7) 22-40 Симфонічний концерт, Кенігсверстергаген (1571) 20-15 Концерт, Ляйпциг (382,2) 13-10 Концерт солістів, Штутгарт (522,6) 13-20 Весела музика, Бухарешт (365) 18-05 Концерт, Стокгольм (46,1) 22-00 Популярна музика, Будапешт (319,5) 22-20 Камеральна музика.

Субота, 1. вересня 1934.

Відень (306,8) 21-15 Оперетта, Прага (470,2) 11-05 Саломона оркестра, Копенгаген (255,1) 21-00 Концерт радіооркестри, Париж (1649) 20-00 Фридерік — оперетка, Штрасбург (349,2) 17-00 Концерт творів Бетовена, Люксембург (1304) 21-05 Концерт Галі, Берлін (356,7) 20-15 Карнавал у Римі — оперетка, Кельн (453,9) 16-00 Концерт камеральної оркестри, Ляйпциг (382,2) 13-10 Популярна музика, Мінхен (405,4) 16-00 Концерт, Бухарешт (365) 20-00 Славянська музика, Будапешт (319,5) 22-30 Циганська оркестра, Міяно (368,6) 20-45 Ліжко — опера, Рим (420,8) 20-30 Симфонічний концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 31. серпня 1934.

6-30—7-25 Ранішня авдіція, 11-57 Сиг. часу, 12-03 Метеорологічні вісти, 12-05 Огляд преси, 12-10 Популярна музика, 13-00 Полудневий денник, 13-05 Концерт, 13-55 З ринку праці, 14-05 Збіжжя біржа, 16-00 Концерт, 16-40 Скрипки 17-00 Авдіція для недужих 17-30 Концерт солістів, 18-00 Репортаж, 18-15 Фортеліан, 18-45 Гутірка про летунський турнір, 18-55 Повелена скарпада хору Еріана, 19-05 Вечірка, 19-10 Програма на черговий

день, 19-15 Танкова музика, 19-50 Спортові вісти, 20-00 Вибрані думки, 20-12 Популярний концерт, 20-50 Вечірній денник, 21-02 Тиждень Червоного Хреста, 21-12 Популярний концерт, 22-00 Один день на селі, 22-15 Танкова музика.

Субота, 1. вересня 1934.

6-30—7-25 Ранішня авдіція, 11-00 Відкриття XIV міжнародних Східних Торгів у Львові, 11-45 Панти, 11-57 Сиг. часу, 12-03 Метеорологічні вісти, 12-05 Огляд преси, 12-10 Популярна музика, Полудневий денник, 13-05 Концерт, 13-00 Вісти про експорт, 16-00 13-ліття Червоного Хреста, 16-05 Музика з панти, 17-00 Веселе святочине для дітей, 17-25 Фортеліан, 1-00 Богослуження, 19-10 Програма на черговий день, 19-15 Концерт, 19-50 Спортові вісти, 20-00 Концерт Шопена, 20-30 Відчит у чужій мові, 20-40 Концерт польської музики, 21-02 Вечірній денник, 21-12 Легка музика, 22-00 Репортаж зі Східних Торгів, 22-10 Музика з панти, 22-05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ

Долар у Львові у приватних оборотах 5,15 і пів зол.

У Варшаві були такі курси: Лондон 2623, Париж 3483, Берлін 20700, Амстердам 35815, Швейцарія 17269, Прага 2196, Італія 4541, Ньюйорк-кабель 5-21, Ньюйорк чеків без трансакції.

Акції та ґартісні папери.

Банк Польський 87-00 і пів зол

ОПОВІСТКИ

З Українського Лікарського Товариства. У суботу в дні 1. вересня в год 19. відбувається у доміні Товариства при вул. Чарнецького ч. 26 відчит Д-ра Софії Парфанюк: „Завдання жінки у ділянці гігієни.“ 1—1

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЛЕКЦІЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ МОЗИ групи для молоді, дорослих, починаю 1. вересня. Зголошення Д-р М. Рудницька, Коперника 3/IV п. 3-1

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРИ. Нити шаше Вам так гарно і дешево односторонні, як українська шальська спортовий, шашини і охоронний одяги при кооперативі „Паласт“, Львів, вул. Геродецька 9, тел. 26. 120 15-1

ЖІНОЧА ПРОМИСЛОВА КООПЕРАТИВА „ТРУД“ у Львові. Ринок ч. 39 улажує двомісячні курси: 1. Крою і шиття суконь від 1. X, учить п. Еля (Олексійка). 2. Крою і шиття білля від 1. X, учить п. Міка Дрогомирська. 3. Ручного трикотажу від 1. X, учить п. Клянда Кордуба. 4. Кухарства і домашнього господарства від 1. X, учить п. Ольга Пеленська-Літваска. Зголошення особисті і письмові приймає управа „Труду“, Львів, Ринок ч. 39, I. пов. 223 4-1

ВПИСИ на курси крою, шиття і владовання приймає Школа Жіночого Купецтва, М. Козловська, Львів, Александрівна 22, тел. 35-43. 166 3-1

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКУ МАШИНУ до писання, майже нову продам окремим. — Зголошення до Адміністрації п. 280 402. 213 1-1

СТЕПАН ЛЕВИНСЬКИЙ
З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ
Ціна 2 зол. з почт. пересилкою 2.25 зол.

МИХИЛО РУДНИЦЬКИЙ
МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ
Ціна 3 зол. з почт. пересилкою 3.50 зол.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенні шпальти.

А. як одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
одношпальтовий в тексті і новинах 0.60
на першій сторінці 0.80

Дрібні оголошення під слова: матричні, купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.15
показуючі праці 0.10
слова товстим друком подвійно. 0.07

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 40-
1/2 250-
1/3 130-
1/4 70-

За редакцію відповідає Олександр Костик.

Видає Видавничий Спілка „Діло“

З лавкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.